

ΑΝ ΜΟΧΣΑΙ

2865 Α' Φυ. Ξεζ', 15 Απριλίου 1893

Εν Ζαυόφω.

Μελετήματα
205 Α. Α. [unclear]

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ

ΕΤΟΣ Α.

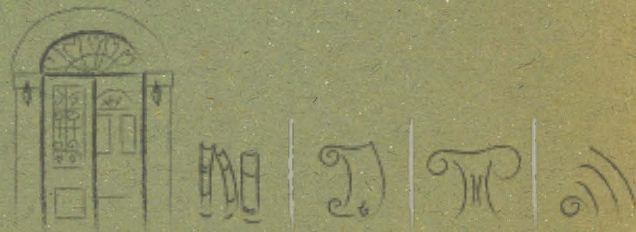
15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1893

ΦΥΛ. ΙΣΤ.

Ο ΣΕΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 19^{ης} ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1893

Εξ όσων εν τοις προηγουμένοις φύλλοις των «Μουσών» ανεφέραμεν, εκ τής προχείρου ημών εκείνης απαριθμήσεως των εν τή ημετέρα νήσῳ γενομένων σεισμών, (1) πᾶς τις ἐγνώρισε βεβαίως ὅτι τὸ ἐδάφος τής Ζακύνθου ἀπὸ πολλῶν αἰώνων καὶ ἀπ' ἀρχαιοτέρων ἐτι ὑπέκειτο εἰς συνεχεῖς—κατασρεπτικούς καὶ μὴ—σεισμούς, εἴτ' ἐγχαρίους, εἴτε καὶ κατὰ συναίσθησιν ἀλλαχοῦ γενομένους. Πολλὰ καὶ ἀντιφατικά εἰσιν αἱ γινώμαι τῶν κατὰ καιροὺς γεωλόγων, ὡς πρὸς τὰς αἰτίας τὰς παραγούσας τοὺς συγκλονισμοὺς τούτους τοῦ ζακυνθίου ἐδάφους, πλὴν δυστυχῶς οὐδεμιᾶς τῶν γνώμῶν τούτων ἄχρι σήμερον ὡς βεβαίως ἀποδείχθεισης, τὸ ζήτημα τοῦτο μένει ἐτι σκοτεινόν, ὡς τὸ πάλαι, ἐν ᾧ οἱ ὑποθόνιοι θεοὶ κατεργάζονται τὴν καταστροφὴν. Ἡμεῖς ὅπως δὴποτε θετόντες κατὰ μέρος τὸ περὶ γεωλογικῆς ἐξετάσεως τοῦ ἐδάφους

(1) Ἐν τῇ ἱστορικῇ ταύτῃ ἀπαριθμῆσει παρελήφθησαν πολλοὶ σεισμοί, ὧν σπουδαιότεροι ὁ τῆς 4/16 Δεκεμβρ. 1556 ὅστις μετέβαλεν εἰς εἰρήπια τὸ πλεῖστον τῶν οἰκιῶν τῆς νήσου, τὸ δὲ ὑπόλοιπον αὐτῶν κατέστρεψε καὶ ἕπερ χειρίστον, ἐκρήμινσε κατὰ μέγα μέρος τὰ τείχη τῆς πόλεως καὶ δι' ἐρρηξῆς τὰ λοιπὰ, ὡστ' εὐκόλως ἠδύνατό τις νὰ εἰσέλθῃ καὶ ἐξέλθῃ ἐκ τῶν κρημνησθέντων, καὶ καθ' ὃν πολὺς παρήλθε καιρὸς, ἄχρις οὐ οἱ κατοικοὶ τῆς νήσου, εἰς ἄνω τῶν 30 χιλ. ἀνερχόμενοι τότε, συνέλωσαν ἐκ τοῦ τρόμου («Ὁρα καὶ C. N. Satta. Μνημεῖα Ἑλλην. Ἱστορίας κλπ. Tom V pag. 118 Paris MDCCCLXXXIII»), ὁ κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1642 γινόμενος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τίνος σημειώσεως τοῦ Κώδικος τοῦ ἐν τῷ Φρουρίῳ ναοῦ Ἁγ. Ἰωάννου ἐχούσης ὡς ἐξῆς: «1642 μηνὸς γεναρίου 14—εἶνε καὶ πολλὰ ἀναγκαῖο νὰ γίνεται κάθε πρώτη τοῦ μηνὸς παράκλησις ἀπὸ τὸν ἱερεῖα εἰς τὴν ἄνωθεν ἐκκλησίαν διὰ νὰ παρακαλῆ τὸν Θεὸν νὰ μάς λυτρώσῃ παντοτεινὰ ἀπὸ τὴν ταραχὴν τοῦ σεισμοῦ, ὁποῦ εἰς τὸν παρὸν μῆνα γίνεται μετὰ μεγαλοτάτην ζημίαν καὶ κίνδυνον τῆς ζωῆς, ὡς καθὼς πλεον καὶ ἄλλοι βολαὶς τὸ εἶδόμεν.» ὁ τῆς 8 Φεβρουαρ. 1723 ὡρα δευτέρα τῆς ἡμέρας ὅτε πολλοὶ οἰκοδομοὶ κατέπεσαν καὶ πολλοὶ ἐφρονεύθησαν (Barbani p. 215 παρὰ τῷ ἐνταύθα Ἀρχιεπιστολακείῳ) καὶ ἄλλοι πολλοί.

ΙΑΚΩΒΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

τῆς Ζακύνθου κεφάλαιον, εισερχόμεθα εἰς τὴν περιγραφὴν κυρίως τῶν δύο τῆς 19.ης Ἰανουαρίου καὶ 5.ης Ἀπριλίου ἐ. ἔ. καταστροφικῶν σεισμῶν, φρονούντες ὅτι ταύτην μάρτυρες αὐτόπται καὶ αὐτήκοοι τυχόντες τῆς συμφορᾶς, ἀκριβεστέραν καὶ λεπτομερεστέραν πάσης ἄλλης μέχρι σήμερον δημοσιευθείσης θέλομεν παράσχει τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν.

Κατόπιν τῆς μακρᾶς καὶ συνεχοῦς ἀπὸ τῆς 9.ης Αὐγούστου 1892 καὶ ἐντεῦθεν σειρᾶς τῶν γενομένων σεισμῶν, νῦν μὲν ἰσχυροτέρων, νῦν δ' ἀσθενεστέρων, πάντοτε ὁμῶς ἰκανῶς ἐπιφύεων, ἡ ἰδέα μεγάλου τινὸς καὶ καταστροφικοῦ σεισμοῦ ἔρχισε μικρὸν κατὰ μικρὸν νὰ ταρασσῇ τοῖς περισσοτέροις τῶν κατοίκων τῆς ἀτυχοῦς ἡμῶν νήσου. Εἰς ἐκάστην δόνησιν, εἰς ἐκάστην ὑπόγειον βοήν, οἱ πάντες σχεδὸν ὑπὸ ἀπεριγράπτου κατελαμβάνοντο τρόμου, μὴ ἡ σιγμὴ ἐκεῖνη ἦτο ἡ τελευταία τῆς καταστροφῆς, ἀλλ' ὁμῶς, τοῦ τεισμοῦ παρερχομένου, ἡ ἀπατηλὴ, ὡς τὸ ἔδαφος τῆς Ζακύνθου, ἐλπὶς ἐπανεφερε τὸ θάρρος, ἢ μᾶλλον ἐπανεπαυε πρὸς σιγμὴν τὴν ἰδέαν ἐκεῖνην τῆς παντελοῦς καταστροφῆς. Οἱ τῆς γενεᾶς ἡμῶν οὐδέποτε ἐνεθυμοῦντο ἐν τοσοῦτῳ βραχεῖ διαστήματι χρόνου σεισμούςς περισσοτέρους, καὶ αὐτοὶ οἱ γεροντότεροι διεβεβαίουν ὅτι σεισμοὶ τοσοῦτοι οὐδὲ κατὰ τοὺς ἐπίσης καταστροφικοὺς σεισμούςς τοῦ Ἀγ. Διονυσίου (ἔ. 1820) καὶ τοῦ Ἀγ. Λουκᾶ (1840) εἶχον γίνεσθαι. Ἐντεῦθεν λοιπὸν καὶ μὲ ὄλον τὸ φαινομενικὸν θάρρος καὶ μετὰ ὄλας τὰς παροδικὰς ἐλπίδας περὶ ἀποφυγῆς τοῦ κινδύνου κατόπιν ἐκάστου σεισμοῦ, τὸ ἔκτακτον τῆς πληθῆος τούτων διετήρει πάντοτε ἐν αὐτοῖς ὑπολαβάνοντα τὸν φόβον μελλούσης τινὸς καταστροφῆς ἐξεγειρόμενον ἐν ὄλῃ αὐτοῦ τῇ ἀπέλπιδι φρίκῃ, ἅμα τῇ αἰφνιδίᾳ δονήσει.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς 18.ης Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. Ἡ ἑσπέρα ἐκεῖνη ἦτο ἀληθῶς ωραία. Ὁ ἐκτάκτως διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην εὐκράτος ἀήρ μολὶς πνέων ἐκίει ἡσύχως τὰ φύλλα τῶν δένδρων ἢ θάλασσα ἣτις πρὸ δέκα καὶ τεσσάρων ἀκριβῶς ἡμερῶν διὰ τῶν ἐξηγησιμῶν κυμάτων τῆς κατασυντρίψασα τὴν παραλίαν εἶχε καλυφθῆ ὑπὸ ναυαγίων, διακυμαίνουσα ἤδη τρομωδῶς τὰς σεληνιακὰς ἀκτῖνας ἐφάνετο τρόπον τινὰ παίζουσα μετ' αὐτῶν ἐπὶ τοῦ καθαροῦ στερεώματος διεκρίνοντο ὀλίγοι ἀστέρες ἢ ἀνασσα τῶν οὐρανῶν μελαγχολικῶς ἐπέχεε τὸ ἐπάργυρον φῶς τῆς ἐπὶ φύσεως ἡρέμου καὶ διαγλώσης καὶ τέλος τὸ πᾶν ἐν ἐπιφθόνῳ ἀρμονίᾳ ἐφάνετο προτρέπων τὴν ψυχὴν εἰς φαντασίαν καὶ ποίησιν. Τόσον μαγικὴ ἦτο ἡ ἑσπέρα ἐκεῖνη, πλὴν ἡ μαγία αὕτη δυστυχῶς δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Νεφέλη πυκνὴ καὶ ὑποκίτρινος ἀρκετῆς περιφερείας περιζώτασα τὴν σελήνην βαθμηδὸν μεσουρανοῦσαν, (σημεῖον τοῦτο προσεχοῦς σφοδροῦ ἀνέμου, ἢ σεισμοῦ, ὡς κοινῶς πιστεύεται) αἱ συχναὶ τῶν πετεινῶν ἀναφωνήσεις, αἱ ἔκτακτοι ὕλακαὶ τῶν κυνῶν, αἰφνιδία τις βαρύτης τῆς ἀτμοσφαιρᾶς καὶ τέλος δύο δυνατὰ δονήσεις κατὰ τὴν 9 ἑσπερινὴν ὥραν, πάντα ταῦτα ἐπέβαλον τοὺς πλείστους εἰς ὑπόψιν περὶ προσεχοῦς τινὸς μεγάλου σεισμοῦ, πλὴν

ἡ ὑπόψια αὕτη εἰς τινὰς μόνον τοὺς δειλοτέρους διετηρήθη, ἀρκεστέρας νὰ κοιμηθῶσι κατὰ τὴν νύκτα ἐκεῖνην εἰς ἀσφαλέστερα μέρη.

Καὶ ἤδη ἡ νύξ ἀποσφύρουσα τὸν σκοτεινὸν πέπλον τῆς ἀπὸ τοῦ ἤδη λευκάζοντος στερεώματος ἔσβυεν ἀνὰ ἓνα τοὺς τελευταίους ἀστέρας τῆς, ὅτε περὶ τὴν 5ην πρωϊνὴν ὥραν καὶ 46 πρῶτα λεπτὰ σεισμὸς ἰσχυρὸς μετ' ὑποκόφου ἀγρίου μυκαθμοῦ διαρκείας ἄνω τῶν 20 δευτερολέπτων καὶ περιστροφικῆν ἔχων τὴν κίνησιν συνεκλόνησεν ἐκ βάθρων τὴν νῆσον, ἀφυπνίστας ἐκ τοῦ ὕπνου τοὺς ἀτυχεῖς κατοίκους, φοβερὰ ἡ σιγμὴ ἐκεῖνη! Ἐντρομοὶ ἀνοίξαντες ἐκ τοῦ ὕπνου τοὺς ὄφθαλμοὺς εὐρέθησαν ἄλλοι μὲν ἐν τῷ μέσῳ σκότους, ὀβησθέντων ἐκ τοῦ σεισμοῦ τῶν νυκτερινῶν φώτων, ἢ ἐνώπιον πυρκαϊᾶς μεταδοθείσης ἐπὶ τῶν τραπέζων, ὡς ἐκ τῆς πτώσεως τῶν ἀνημμένων λυχνιῶν, ἄλλοι δὲ χαμαὶ εἶτε ἐκ τῆς παραζάλης εἶτε μὴ δυνάμενοι νὰ προχωρήσωσι, μεγάλως σειομένου τοῦ ἐφ' οὗ ἴσταντο ἐδάφους. Ἡμίγυμνοι μετ' ὄψεως ὠχρᾶς καὶ ἡλλοιωμένης οἱ μὲν ἐνηγκαλιζόντο τοὺς οἰκείους των, ὡσεὶ θάλλοντες οὕτω ἠνωμένοι νὰ εὐρωσιν ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν θάνατον, νὰ ταφῶσιν ὑπὸ τὰ αὐτὰ ἐρείπια, οἱ δὲ συγκροτοῦντες ἐκ τοῦ τρόμου καὶ τοῦ πρωϊνοῦ φύχους τοὺς ὀδόντας ἐξήρχοντο ἔκφρονες τῶν οἰκιῶν ἀγνοοῦντες καὶ αὐτοὶ ποῦ μετέβαινον, ἐνῶ εἰς τὸν πάτριον τῶν κατακρημιζομένων οἰκιῶν, τῶν ἀποσυντεθειμένων γεγῶν, τῶν συντριβομένων διαχωρισμάτων, τῶν θραυσμένων σανίδων καὶ ἐπίπλων, τῶν καταπιπτόντων τοίχων καὶ χωμάτων ἠνοῦντο αἱ ἀπελπιστικαὶ κραυγαὶ τῶν τραυματισθέντων, τῶν κατακρημιζομένων, τῶν συζύγων ζητούντων τὰς συζύγους των, τῶν μητέρων καλοῦσάν τὰ τέκνα των, τῶν παίδων ἐπικαλουμένων βοήθειαν καὶ τέλος τῶν πάντων σαυροκοποῦμένων καὶ δεομένων τοῦ τε Θεοῦ καὶ τοῦ προσάτου Ἀγίου ὑπὲρ τῆς σωτηρίας των. Ἐβλεπέ τις γυναῖκα ἡμίγυμνον, ἀτημελήτους, ἀντὶ τῆς πρῆν αἰδοῦς ἐχούσας τὸν τρόμον καὶ τὴν φρίκην ἐζωγραφημένα ἐπὶ τοῦ προσώπου των, προαιπτούσας ἐκ τῶν παραθύρων καὶ ζητούσας βοήθειαν, ὅπως ἐκείθεν κατέλθωσι, διότι ἡ κλιμαξ εἶχε καταρρεύσει ἢ καλυφθῆ ὑπὸ λίθων, ἢ διότι ἡ θύρα συσφινοθεῖσα δὲν ἴνοιγεν, ἔνθεν μὲν γέροντας ἀσθενεῖς, βραδέως συρομένους ἢ μετακομιζομένους, δίκην ἐπίπλων, ὑπὸ τῶν οἰκειῶν, ἔνθεν δὲ νέους εὐσταλεῖς μετὰ καρδίαν παραλελυμένην καὶ γόνατα τρέμοντα, ἐκεῖ βορέφῃ ὑπὸ τὴν κλίνην καὶ ἐπ' αὐτῆς τὴν στέγην πεσοῦσαν φωνάζοντα τὸ γλυκὸ τῆς μητρὸς των ὄνομα, ἀλλοῦ μητέρα ἐκτοπιζούσαν τὰ ἐπίπλα, ἢ μετ' ἡρωϊκῆς αὐταπαρήσεως σκάπτουσαν διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν ὑπὸ ἐτοιμόρροπον τοῖχον τὰ ἐρείπια, ὑπὸ τὰ ὅποια κρούοντο ὡς ἐκ θαύματος, τὰ τέκνα τῆς, παντοῦ τέλος τὴν ἀπελπίζοντο ὡς ἐκ θαύματος, τὰς κραυγὰς. Ἡμεῖς αὐτοὶ παρευρέθημεν πρὸ σκηνῆς τετρακκωτάτης. Ἠκούσαμεν σπαραξικαρδίους κραυγὰς, φωνὰς δυνατὰς τῶν γειτόνων καὶ εἶδομεν τρέχοντας ἀνθρώπους. Ἐτρέξαμεν καὶ ἡμεῖς εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸ βημάτων, ἀφ' ἧς ἐκατοικοῦμεν

οίκιας, εισηλθόμεν μετ' άλλων έντός πενιχρού οικόσκου, παρά τῇ συνοικίᾳ τῶν Ταξιαρχῶν καί ἐκεῖ εὔρομεν γυναῖκα διὰ τῆς μίας χειρὸς κρᾶτουσαν τὰ τέκνα τῆς καί διὰ τῆς άλλης δεικνυούσης εἰς ἡμᾶς σανίδωμα καταρρεῦσαν. « Ἐκεῖ, ἔλεγεν, ἐκεῖ εἶνε πλακωμένος ὁ ἀντρας μου » καί ἐκλαίει καί ἐζήτει καί αὐτὴ νὰ ριφθῆ εἰς τὸ βάθος ἐκεῖνο, ἂν μὴ τὸ τῆς μητρότητος αἰσθημα ὑπερίσχυεν ἐκεῖνου τῆς συζύγου. Τοῖχος ὑψηλὸς παραπλεύρου τινὸς οἰκίας εἶχε καταρρεῦσαι ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ οικόσκου, ὅπου κατῴκει ὁ δυστυχῆς Ἀντώνιος Τσαούσης, ἡ σαθρὰ στέγη συτριβείσα κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ δωματίου, ἐν ᾧ τὴν προηγουμένην νύκτα φοβηθεὶς εἶχε μεταφέρει τὴν κλίνην του ὁ δυστυχῆς ἐκεῖνος θεωρήσας ταῦτο στερεώτερον καί ἐπομένως ἀσφαλέστερον, τὸ δὲ σανίδωμα τοῦ δωματίου ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ τοίχου ὑπεχώρησε καί κατασυντριβὲν συμπάρεσεν ἐν τῷ ὑπογείῳ τὰ ὀλίγα ἐπιπλα, τὴν κλίνην, τὴν στέγην, τοὺς λίθους καί ὑπ' αὐτὰ ὅλα τὸν βαρῦμοῖρον Τσαούσην. Ὅταν μετὰ κοπιῶδη ἀγῶνα ἀφγρέθησαν οἱ λίθοι, αἱ δοκοὶ καί τὰ χῶματα τὰ κατακαλύπτοντα τὸ μέρος ἐκεῖνο, τότε ἐφάνη μία χεὶρ, εἶτα μία ἄπνους κεφαλὴ καί τέλος τὸ ὅλον σῶμα τοῦ Τσαούση θερμὸν ἔτι καί μεμωλωτισμένον. Διὰ τινῶν λέξεων νὰ παρηγορηθῆ τότε ἡ πτωχὴ του ἐκείνη σύζυγος, πρὸ τῆς ὁποίας ταιαύτη σκηνὴ ἐξετυλίσσετο; πῶς νὰ καταπαύσῃ τὰ δάκρυα ὁ ἀδελφός του Διονύσιος καί ἡ ἀδελφὴ του Ἑλένη βλέποντες νεκρὸν ἐκεῖνον ὅστις ἐχρησίμευεν εἰς αὐτοὺς, ὄρφανούς πρὸ πολλοῦ γονέων, ὡς πατήρ; πῶς τέλος νὰ ἐμποδισθῆ ὁ ἄλλος του ἀδελφός Ἀλέξιος, ὅστις, ὡς παράφρων, ἐκτύπα ἐπὶ τινος τοίχου τὴν κεφαλὴν του!!! Ἐγνωρίζομεν τὸν ἀτυχῆ Ἀντώνιον, ἦτο τίμιος καί ἐργατικὸς ἄνθρωπος μηδένα μηδέποτε βλάψας ἄλλ' ἦτο πεπρωμένον—ἅς εἰπώμεν καί ἡμεῖς μετὰ τοῦ πολλοῦ κόσμου—νέος ἔτι νὰ ταφῆ ὑπὸ τὰ βαρῆα ἐκεῖνα ἐρείπια καί θνήσκων νὰ ἐγκαταλίπη ἔρημα δύο τέκνα, πτωχὴν δὲ καί ἀπροστάτευτον νεαρὰν σύζυγον.

Ὁ ἥλιος ἀνατείλας ἐφώτισε τὴν πόλιν κεκαλυμμένην ὑπὸ ἐρείπιων. Ὅπου δὴποτε ἴστατό τις, ὀπόθεν καί ἂν διήρχετο οὐδὲν ἐβλεπεν ἢ ἐρείπια, οἰκίας καταπεσούσας, τοίχους διερωγότας, στέγας θραυσθείσας, κεράμους συντετριμμένας, ἐπιπλα καί κλινωσρωμνάς φύδην μίγδην κείμενα. Διήλθομεν τὰς κεντρικώτερας τῆς πόλεως ὁδοὺς, τὰς διαφόρους συνοικίας καί τὰς στενωπούς. Πάντες ἦσαν εἰς κίνησιν, οἱ μὲν μετακομίζοντες τὰ ἐπιπλά των ἐκτὸς τῶν ἐτοιμορρόπων οἰκιῶν, οἱ δὲ ἀνασκάπτοντες ἐρείπια καί ἐκεῖθεν ἐξάγοντες τὰ μᾶλλον ἀναγκαῖα τούτων, ἐδῶ γυμνόποδα παιδία ζητοῦντα νὰ φάγωσιν, ἐκεῖ φωνάς, ἄλλου θρήνου, παντοῦ ἀπελπισίαν. Γραῖα ἐφέρετο ἐπὶ τινος φορείου νεκρὰ καί μεμωλωτισμένη καί ἐτοποθετήθη ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Γουζέλη. Ἦτο ἡ δυστυχῆς Παρᾶσκειῆ Μουζακῆ, τὴν ὁποῖαν καταπλάκωσεν ἡ στέγη πεσοῦσα. Μετὰ μικρὰν ἀνά τὴν πόλιν περι-

οδεῖαν, ἤλθομεν εἰς τὸ Τηλεγραφεῖον μετὰ τοῦ προΐσαμένου ἡμῶν κ. Συμεῶνος Ζορμπᾶ, νομάρχου τότε Ζακύνθου, καί τοῦ διευθυντοῦ τῆς Νομαρχίας κ. Δημ. Ζερβοῦ, ἐκεῖ δὲ ὁ Νομάρχης ἐπεμφεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐπιτελεῖς τηλεγράφημα, δι' οὗ περιέγραφε τὴν συμφορὰν καί ἐζήτει τὴν ταχεῖαν ἀποστολὴν εἰς Ζάκυνθον σκηνῶν, τροφίμων καί φαρμάκων. Ἐπανειλημμένοι ἦρχοντο αἱ εἰδήσεις ἐκ τῶν διαφόρων τῆς νήσου χωρίων, δι' ὧν ἐξηκριβοῦτο βαθμηδὸν τὸ μέγεθος τῆς καταστροφῆς, τηλεγραφήματα δημόσια καί ἰδιωτικά διημεῖθοντο ἀπαύσως καί ἡ μεγάλη τῆς Ζακύνθου συμφορὰ ἀνά τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ἐν ἀκαρεὶ μεταδοθεῖσα δὲν βράδυνε νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐκ τῆς καθολικῆς τῶν ἀνθρώπων ἀδελφότητος ἀπορρέουσαν συμπάθειαν. Οὕτως ἐν ἀγωνιάδῃ τῶν πάντων ἐνασχολήσῃ καί ὑπὸ τὸ κράτος φόβου παρατεταμένου, ἕνεκα τῆς συνεχίσεως τῶν σεισμῶν, διέβρυσσε τὸ λοιπὸν τῆς τρομορᾶς ἐκείνης ἡμέρας, ὅτ' ἐπὶ τέλους ἐπλησίαζε καί ἡ νύξ.

Δανείσατέ μοι πρὸς σιγμὴν, σεῖς οἱ τῆς διανοίας μεγάλοι ἐργάται τὴν φαντασίαν σας, δανείσατέ μοι πρὸς σιγμὴν, ὧ ἀθάνατοι καλλιτέχναι, τὸν χρωστῆρα καί τὴν γραφίδα σας, ὅπως περιγράψω μίαν νύκτα κατόπιν ἐνὸς σεισμοῦ κατασρεπτικοῦ. Καί ὅμως οὐδὲ καί τότε πισῶς θέλω δυνηθῆ νὰ περιγράψω ταύτην. Ὑπάρχει τι διαρκούσης τῆς ἡμέρας, τὸ ὅποιον, καί μὲ ὅλας τὰς καταστροφὰς καί μὲ ὅλους τοὺς φόβους τοὺς ὁποίους τρομερὸς τις σεισμὸς δύναται νὰ προκαλέσῃ, τρόπον τινὰ σοὶ λέγει: « Ἐὰρ ρεῖ, ἔλπικε » ἄλλ' ὅταν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἀρχίσῃ νὰ ἐκλίπῃ, ὅταν ὁ μέλας τῆς νυκτὸς μανδύας ριφθῆ ἐπὶ τῆς φύσεως καί σιγῆ θανάτου κατακαλύψῃ τὰ πάντα, ἐνῶ τὸ ἔδαφος σαλεύεται ὑπὸ τοὺς πόδας σου, τότε καί ὁ γενναϊότερος ἂν ἦσαι τῶν ἀνθρώπων δὲν δύνασαι νὰ μὴ αἰσθανθῆς τὴν καρδίαν σου ἐκκελυμένην ὑπὸ τρόμου καί ἀπελπισίας. Πῶς θὰ παρέλθῃ ἡ μακρὰ ἐκείνη νύξ; Ποῦ θὰ διαμείνης κατὰ ταύτην; Ὅλην τὴν ἡμέραν ἔτρεχε, εἰργάζετο, ἠγωνία, τὸ θῆμα τῆς καταστροφῆς ἐξήντησε τὰς δυνάμεις σου, ἔχει ἀνάγκην μικροῦ ὕπνου, ὅπως καί πάλιν ἀνακτῆσῃ τὰς δυνάμεις σου ἐκεῖ νας, ὅπως δυνηθῆς καί αὔριον ν' ἀγωνισθῆς... Ποῦ θὰ διαμείνης; Ὑπὸ τὴν στέγην τῆς οἰκίας σου τὴν ὁποῖαν ἐθεμελίωσαν οἱ προπάτορές σου, ἦγειραν οἱ κόποι τῶν πατέρων σου καί ἐλεύκανεν ὁ ἰδικός σου ἰδρώς; Ἄλλ' αὕτη κατέπεσεν... Ὑπὸ τὸ τέμενος, ἐνθὲ λατρεύεις τὸν Θεόν σου;... Ἄλλ' αἱ γωνίαι του διεσαλεύθησαν... Ὑπὸ τὰ ἐρείπια τέλος; Ἄλλὰ καί ἐκεῖνα ἀπειλοῦσι πτώσιν. Εἰς τοῖχος, μία γωνία, ἐὰν δὲν σὲ φονεύσῃ, θὰ σὲ καταπλακώσῃ ἀφρεύτως. Οἱ λίθοι καί τὰ χῶματα θὰ σὲ σκεπάσωσιν. Ὅγκλιθός τις θὰ πιεζῇ τὸ σῆθός σου. Θὰ θελήσῃς ν' ἀναπνεύσῃς καί δὲν θὰ δύνασαι, θὰ θελήσῃς νὰ φωνάξῃς καί ἡ φωνὴ σου θὰ πνίγεται ἐν τῷ λάρυγγι, θὰ καταβάλλῃ ὅλας σου τὰς δυνάμεις ὅπως κινήθῃς καί δὲν θὰ δύνασαι ν' ἀμφώσῃς τὴν χεῖρά σου, τὰ χῶματα θὰ φράξωσι τοὺς ὀφθαλμούς σου, θὰ παρακαλῆς ἄλλ' οὐδεὶς θ' ἀκούσῃ τὴν φωνὴν σου, θὰ σκεπτεσάτωσιν οἱ οἰκτιροὶ σου, ὑπὸ τῆς αὐτῆς καί σὺ ἀγωνίας

βασιζομένους ή, εά, ζωσι, ζητούντας να σε ιδωσι, να σε βαση θησωσι και δάκνων εκ των πόνων και της αγωνίας τους λίθους και τα χώματα τα οποια θα φιδώττουσι το στέμα σου ή αποθανής, αφού γνωρίσης εν αλίγαις στιγμαίς ίσως το φοικαδέσσερον των θανάτων, χωρίς να πταίης, χωρίς να δύνασαι να ζητήσης εν Ημαρτων. Ω σεισμέ, σεισμέ, οργανον καταστροφής και θανάτου, αφού προσβάλλεις τα ιερώτερα των ανθρώπων αβυλα, τους ναους και τας οικίας των, αφού εν τω έργω της καταστροφής προκαταλαμβάνεις τον πανδαμάτορα χρόνον, αφού έχεις την δύναμιν να ανατρέψεις την φύσιν, εάν δεν είσαι Θεός τί λοιπόν είσαι; Αλλ' ετι, αλλ' ετι και αν είσαι ή ανθρωπότης πάντοτε θα φοικιά επί τω θνόματί σου και πάντοτε ή παρουσία σου θα ήνε προμερά!

Και όμως ήτο ανάγκη οι άνθρωποι να αναπαυθώσιν αλίγαν, δια τουτο άλλοι μετώκησαν εις χαμωγαίας οικίας, άλλοι κατασκεύασαν εκ του προχείρου σκηνάς ή παραπήγματα, άλλοι έμίσθασαν άμείξας κεκλεισμένας, όπως διέλθωσι την νύκτα εκείνην και άλλοι τέλος έπεβίβασθησαν εις τα εν τω λιμένι πλοία. Και ή νύξ προύχωρει, οι δε δυνάμενοι να κλείσωσι τους οφθαλμούς των εις ύπνον συνεχώς άφηνίζοντο έντρομοι υπό νέας του εδάφους δονήσεως. Οτε εώρας ακριβώς μετά το μεσονύκτιον νέος σεισμός ίσχυρός και εκανής διαρκείας συνεκλόνησε την νήσον, νέας επανερχών και δη εν τη έξοχη, καταστροφής, κορυφώσας δε τον τρομόν εις τους περιτρόμους κατοίκους. Έφυγον οι άνθρωποι εκ των οικιών των, άλλοι μόνοι, άλλοι μετ' άλλών, όπως σωθώσιν, οι μόν ασκεπείς, οι δε ήμίγυμοι και άλλοι κεκλυμένοι δια κλινοσκεπασμάτων ή άλλων προχείρων καλυμμάτων και έντός αλίγου χρόνου ή παραλία όλη έπληρώθη λαού πάσης κοινωνικής τάξεως και ηλικίας άμφοτέρων των φύλων, βεδίζοντας την προς τον ναόν του Αγίου Διονυσίου άγουσαν. Αθήσεις θερμαί, προσερχαί, επικλήσεις υπέρ αποτροπής του κακού έξέρχοντο εκ των χειλεων σχεδόν άπάντων, αλλ' ο δαίμων της καταστροφής καθ' όλην εκείνην την νύκτα έξεκολούθει το έργον του. Είχον καταφύγει μετ' άλλων εις τι παρά τη παραλία παραπήγμα όπερ έχρησίμευεν, ως κρηνηϊόν. Είμεθα ασφαλείς υπέρνω της κερφαλης μας, αλλ' υπό τας πόδας μας; Το έδαφος συνεχώς έσειετο. Έν παρατεταμένον Σεσις τινός έξ ήμών επέβαλλε σιγήν εις τας παρακαθημένους και, ως δε ήλεκτρισμού, πάντες σιωπώντες άγωνιωδώς αναμένομεν... Τί; Σεισμός!!! Δεν γνωρίζω, εάν ο μέλλον, να κερτομηθής αναμένει τον δήμεόν του μετά μεγαλητέρας αγωνίας, ή όσας ο αναμένων σεισμού άίρης την σιγήν εκείνην διέκοπεν ή λέξις Σεισμός ένός έξ ήμών και πάντες, ως εις πρόσταγμα στρατηγού, ήγειρόμεθα εις άτακτον τρεπόμενοι φυγήν. Ο σεισμός παρήρηχτο και ήμεϊς επανερχόμεθα εις την θέσιν μας πάντοτε άγωνιωδώς αναμένοντες την καταστροφήν, μέχρις ου ενέρνη και ή πρώτη. Και καθ' όλην την ημέραν αυτήν είκοσι

του μηνός αι δονήσεις δεν επυσαν κατά μικρά διαστήματα συγκλονίζουσαι τα εδαφος της νήσου, δύο δε ισχυραί τούτων περι την έσπεραν της αυτης ημέρας ήνάγκασαν τους κατοίκους να έγκαταλείψωσι τας οικίας των πεινώντες δε και ριγούντες να διέλθωσι την νύκτι εκείνην είτε πάλιν εν προχείροις παραπήγμασιν, είτε εν αγοραίαις άμαξιας, είτε εν λέμβοις και πλοίοις, είτε και εν υπαίθρφ. Το θέαμα ήτο αληθώς τραγικώτατον. Το να διέλθη τις την νύκτα εν σκηνή, είτε και εν υπαίθρφ έξφειωμένος πλέον προς τα ψύχη και τας κικουχίας είνε εύκολον, αλλά να βλέπη τις πρόσωπα γαννηθέντα και ανατραφέντα εν τω μέσω της χλιδής και του πλούτου περιφερόμενα και διανυκτερεύοντα εν τοιαύτη εποχή και εν υπαίθρφ, φέροντα το ψυχος της νυκτός, έξωθεν και έσωτερικώς του κινδύνου τον τρομόν δεν είνε τι μικρόν. Και όμως ή Ανάγκη, ή μεγαλειτέρα αυτη άρα εις ήν δύναται να περιπέση ο δυσυχής άνθρωπος, καθίστη υποφερτήν την κατάστασιν εκείνην. Διαρκούσης της νυκτός εγένοντο άνω των 10 δονήσεων, εκάστη των οποίων έξήγειρεν εις τα άπηυδηκότητα πνεύματα των κατοίκων την ιδέαν της καταστροφής. Η έπομένη (21) ήτο ήμέρα νηστείας και προσευχής. Εις τοιαύτας φοβεράς περιστάσεις το θρησκευτικόν αισθημα εκ των πρώτων έξεγείρεται εν ταις καρδίαις των ανθρώπων. Δι' έντύπου έγκυκλίου του ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Ζακύνθου Δ. Λάτας προσεκάλει τους κατοίκους την 10 πρωινήν ώραν έξω του ναού του Αγίου Διονυσίου, όπου έμαλλε να γίνη δέση εις τον Προστάτην υπέρ διασώσεως της νήσου εκ του κινδύνου. Πλέον των πέντε χιλιάδων λαού παντός θρησκείματος προσήλθον εις την έξω του ναού του Αγίου Διονυσίου πλατείαν της Αμμου και επί της αλίγης μακράν του ναού στηθείσης εξέδρας τοποθετηθέντος του Ιεροϋ του Αγίου Δειψάνου, ο Αρχιεπίσκοπος μετά του κλήρου γυνυκλινώς εδεήθησαν του Προστάτου Αγίου υπέρ καταπαύσεως του κακού και διασώσεως της νήσου εκ του κινδύνου. Μεθ' ο έξεφώνησε λόγον περι μετανοίας, σχετικόν εν όμοίαις περιστάσει και το συγκινητικώτατον εκείνο θέαμα λαού κεκλιμένα έχοντας τα γόνατα και τους δακρυβρέκτους οφθαλμούς προσηλωμένους επί του εκ χρυσοϋ άπαστράπτοντος Ιεροϋ σκηνώματος διελύθη, των πάντων άποσυρθέντων μετά την εν τω ναώ είσαγωγήν του Ιεροϋ Δειψάνου εις τα ίδια. Πλην ουτε αι τόσαι εύχαι, ουτε τα τόσα χυθέντα δάκρυα ίσχυσαν προς άποσόδησιν εκ του κινδύνου, διاتی μίαν περίπου ώραν μετά το τέλος της παρακλήσεως και ακριβώς την 1 μ. μ. σεισμός άρκούντως ίσχυρός συνταράξας κοσκινηδόν την νήσον ήνάγκασε τοις πάντας σχεδόν να έγκαταλείψωσι τας κατασταμαμένας οικίας των και να καταφύγωσιν εις τας πλατείας και την παραλιακήν όδόν. Ως να μη ήρουν δε τα κακά, ή μάλλον, ίνα μίαν έτο φοράν άποδειχθής ή αληθεια της παλαιού αξιώματος, ότι τα κακά όλα όμοϋ επέρχονται, ο ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ βροχή ραχδαία μετά κερκυνών και ανέμων

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΧΟΛΗΣ ΜΕΜΒΡΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ἤρχισεν πίπτουσα περιαγκυοῦσα τοὺς πάντας εἰς ἀπόγνωσιν. Τότε ἄλλο θέαμα σπαραξικάρδιον ἐξετυλίσσετο. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς καταγίδος ἐκείνης, ὑπὸ τὸν πάταγον τῶν ἔνεκα τῆς βροχῆς καταρρεόντων ἐτοιμορρόπων τοίχων ἢ οἰκιῶν ἐβλεπέ τις ἀμάξια μεταφέροντα ἐπιπλα, ἀνθρώπους κομίζοντας κλινοστρωμνάς, γυναῖκας ἐν ταῖς ἀγκάλαις κρατούσας τὰ τέκνα των καὶ θαινούσας ποῦ; Καὶ αὐταὶ ἠγνόνουν. Εἰς τινα σκηνήν, εἰς τινα ἐν τῇ παραλίᾳ ἀποθήκην, ἐὰν ὑπῆρχε χώρος προπάντων, ἵνα διέλθωσι τὴν νύκτα καὶ τὴν πρωῶν ἐπιστρέψωσι πάλιν εἰς τὰς καταστραμμένας οἰκίας των. Καὶ ἡ βροχὴ ἐπιπτε καὶ τὰ συνηρασμένα νέφη διηυλακούντο ὑπὸ τῶν ἀστραπῶν καὶ εἰς τὰς συνεχεῖς τοῦ οὐρανοῦ βροντὰς ἀνταπεκρίνοντο οἱ ἄγριοι ὑπόγειοι μυκηθμοὶ καὶ αἱ ἀκατάπαυστοι δονήσεις, ἰδίᾳ δὲ ἡ τῆς 5, 40' μ. μ. αἰτίνες καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην διασάλειον τὰ θεμέλια τῆς νήσου.

(ἔπεται συνέχεια)

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Χ. ΖΩΗΣ.

Ο ΕΝ ΚΑΤΑΝΗ ΣΕΙΣΜΟΣ

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ)

ΕΚ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΟΥ GOLDSMITH ΥΠΟ Δ. Μ.

Ἐκ τῶν σεισμῶν, ὃ κατ' ἐξοχὴν ἀναφερόμενος εἶναι ὁ συμβᾶς κατὰ τὸ ἔτος 1693 τοῦ ὁποίου τὰς ζημίας κυρίως ἠσθάνθησαν ἐν Σικελίᾳ, πλὴν αἱ δονήσεις του ἐγένοντο ἐπαισθηταὶ ἐν Γερμανίᾳ, Γαλλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ, ἐξετάθη δὲ εἰς περιφέρειαν 2600 λευγῶν, συγκλονήσας κυρίως τὰ παράλια καὶ τοὺς μεγάλους ποταμοὺς, καταστρεπτικώτερος ἐπὶ τῶν ὄρεων ἢ ἐπὶ τῶν πεδιάδων. Αἱ δονήσεις του ἦσαν τοσοῦτον ταχεῖαι, ὥστε ἄτομα ἐκτάδην κείμενα ἐκυλίοντο ὡς περιστρεφόμενον κῆμα. Οἱ τοῖχοι κατεδαφίσθησαν ἐκ θεμελίων, καὶ ἄχι ὀλιγώτερον τῶν 54 πόλεων, μετ' ἀπιστεύτου ἀριθμοῦ χωρίων, ἢ καταστράφησαν, ἢ μεγάλως ἐζημιώθησαν. Ἡ πόλις τῆς Κατάνης κατ' ἐξοχὴν παντάπασι καταστράφη. Περιηγητὴς τις διευθυνόμενος πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο παρετήρησεν εἰς ἀπόστασιν τινῶν μιλλίων, μελανὸν νέφος ἐκτεινόμενον ἐπὶ τοῦ μέρους ἐκείνου, ὡς βαθεῖα νύξ. Ἡ θάλασσα διὰ μιᾶς ἤρχισεν νὰ θρυγᾶται, τὸ ἕρος ἡ Αἴτνα ἐξέπεμπε πυραμίδας φλογός, καὶ ἀμέσως ἠκούσθη κρότος τροσῦτον ἰσχυρός, ὡς νὰ ἐπυρσκακράτει ὅλον τὸ πυροβολικὸν τοῦ κόσμου διὰ μιᾶς. Ὁ περιηγητὴς μας ὑποχρεωθείς ν' ἀποβιβασθῆ, ἠσθάνθη πάραυτὰ τὸν πόδα αὐτοῦ ἐγειρόμενον ἐκ τῆς γῆς, καὶ στρέψας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ πρὸς τὴν πόλιν τῆς Κατάνης μετ' ἐκπλήξεως δὲν εἶδεν ἄλλο τι εἰμὴ πικρὸν νέφος κονίαντα. Τὰ

πτηνὰ ἵπταντο γύρωθεν ἔντρομα, ὁ ἥλιος ἐσκοτίσθη, τὰ ζῶα ἔτρεχον ὀλοῦζοντα ἀνὰ τοὺς λόφους ἀνὰ δέκα ἢ δόνησις δὲν διήκοεσεν, εἰμὴ ὡς ἐγγίσει τρία λεπτά, οὐχ ἦττον περὶ τοῦ 19 χιλιάδες κάτοικοι τῆς Σικελίας ἐφοβήθησαν ὑπὸ τὰ ἐρείπια. Ἡ Κατάνη ἦτο ἡ κυρία σκηνὴ τῆς καταστροφῆς, ὡς δὲν ἠδύνατό τις νὰ ἀνεύρῃ εἰμὴ τὴν θέσιν τῆς, ἀλλ' οὕτω ἔχιος τοῦ προηγουμένου μεγαλείου τῆς. *

*) Σημ. Μεταφραστοῦ—Κατάνη πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας τῆς Σικελίας Κατάνης. Πόλις νῦν ἀθηρὰ, μὲ βιομηχανίαν, μεταουργεῖα, ὑφαντουργεῖα σαπωνοποιεῖα καὶ μεγάλα ἐμπορικὰ καταστήματα. ἔχει λαμπρὸν μητροπολιτικὸν νῆον, πανεπιστήμιον, βιβλιοθηκας, μουσεῖα καὶ 60 χιλ. κατοίκους. Ἐκτίσθη πρὸς τὰ 704 ἢ 746 π.Χ. ὑπὸ ἀποικίας Ἑλληνικῆς· εἶνε δὲ ἡ πατρίς τοῦ διασήμεου Ἑλληνος νομοθέτου Χερώνδα ὅστις ὡς λέγεται ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Πυθαγόρα. Ἡ Κατάνη καταστράφη πολλάκις ἐκ σεισμῶν. καὶ ἐκ τῶν ἐκρήξεων τῆς Αἴτνης, ἦτοι καὶ τὰ 1669, 1783 καὶ τὸ 1818. Ἡ ὅλη Ἐπαρχία ἔχει 496 χιλ. κατοίκους, ἔχει καρποφόρος γαίας ὥστε καὶ ἐπωνομάσθη διὰ τοῦτο ὁ σιτοβολῶν τῆς Ἰταλίας.

ΜΕΤΑΤΥΜΒΙΑ

Ἐπρεπε βέβαια θάνατοι καὶ ἀρρώστιας,
Γιὰ τὸ πολυέξοδοτου, νὰ μετράνε
Γι' ἀντικείμενα ἀπλῆς πολυτελείας,
Καὶ νὰ μὴν ἦναι πάρε γιὰ τοὺς πλούσιους·
Μ' ἀφοῦ καὶ δὲν εἶν' ἔτσι, ἀλλὰ πρέπει
Καὶ οἱ φτωχοὶ ν' ἀρρωσοῦν καὶ νὰ πεθαίνουσι,
Καὶ νὰ 'ξοδεύουσι' ἔχουσι-δὲν-ἔχουσι,
Σὲ γιατρικά, γιατροῦς, καὶ νεκροθάφτες,
Κι' ὡς κ' ἐμέναν' ἡ ἀράδαμου θὲ νάλλη
Νὰ πεθάνω κ' ἐγώ,—θῆλω ἀπὸ τώρα,
Νὰ παραγγείλω γιὰ τὸ θάνατόμου.

Καὶ πρώτον—Ὅταν μόλις ξεψυχήσω,
Ἡ κηθὸλα σᾶς φανεῖ πῶς ἐξεψύχησα,
Ἐκεῖνο ποῦ νομίσ'τε ἄψυχο φτώμα.
Μὴν τὸ 'βγάλετ' εὐθὺς ἀπὸ τὸ σπῆτι,
Καὶ κινδυνέψετ' ἔτσι νὰ μὲ θάψετε
Κ' ἐμὲ μαζὺ μ' ἔδαῦτο, ὅταν ἀκόμη
Ζωντανός ἐκεῖ-μέσα ἴσως νὰ βροσκωμαι.
Τὴ φρίκη ἐκείνη οἰκονομήσετέμουτη,
Καὶ μόνον ὅταν σᾶς δοθῇ σημεῖον
Ἀλάνθασης θαντῆς,—αἰ, τότε βγάλετε
Τὸ κείφανο ποῦ ἀφίνω καὶ προσέξετε

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

Τὸ φτωχὸ λείψανόμου μὴν τὸ κάμετε
Κουτσουλόζυλο, ἔντυόντεςτο ζολίδια·
Μὲ ρολόγια χρυσά, μὲ πουνταπέτα,
Μὲ δαχτυλίδια, μὲ γλατὲ χειρόχτιχ
Ἵσά γιὰ νὰ ἴκη πρώτη φορὰ τὴ νύφη,
Ἵσά γιὰ τὸ χορὸ τοῦ βασιλέως.

Πράμματα τοῦτα κουτσουνοπρεπέσερα.
Σὲ κουφάρι ποῦ βγαίνει γιὰ τὸν τάφο,
Τὰ ζολίδια εἶν' ἀνάρμοσα, εἶναι χλεῦη.

Μὴ δὲ τὸ ρεῖλετ' ἔξω ἀπὸ τὸ σπῆτι
Εἰσκαπο, νὰ γενῆ θάμα τοῦ τόπου.

Τ' ἄγρια τοῦτα θεάματα νὰ παύσουνε
Μῆσα ρε; χῶρες, ποῦ ζοῦνε ἀνθρώποι
Ἑμερωμένοι. Τοῦτα ν' ἀφθεοῦνε

Τώρα-πλέον ζοῦς ἄγριους, τοὺς ὁποίους
Μόνος ὁ τρόμος ἤμπορεῖ νὰ πλήξη.

Ἐμὲ τὸ λείψανόμου νὰν τὸ βάλετε
Καὶ νὰν τὸ κλείστε ταχτικὴ γὴν κάσα,
Καὶ νὰν τὸ ἴπατε κατευθείαν εὐνὸν τάφο.

Ἐν κανένας παπῆς χριστιανικέψη,
Καὶ συγχωρῶνταζμου ὅσα ἐξεμπροσίνισσα
Τῶν συμπαπᾶδωνέτου, ἴσως θελήτει
Ν' ἀκολουθήση ὡς λειτουργὸς ἱερέας,
Ἄς ἴπη κ' ἐκεῖνος, μὰ ἕνας, ἕνας μόνος,
Περσσότεροι ἀπὸ ἕνας σ' ἕνα λείψανο
Δὲν ἔχει βέβαια νόημα κανένα.

Στοῦς πολλοὺς ποικιλόχρωμους παπᾶδεςμας,
Σὲ περίσχη τέτοια, ἐγὼ δὲν βλέπω
Ἦρχὲ τὸ θάμα σ' ὄλην τὴν ἀγριότητα.

Ὅταν τὸ λείψανόμου ξεπορτίζη,
Μὴν πετάξετε ἀγγεῖο ὄχ τὸ παρεθύρι,
Νὰν τὸ τσακίστε, τάχα γιὰ τὸ ἔθημο.
Ἐθῆμο ἀνόητε, ποῦ ἄλλο δὲν δηλοῖ
Παρὰ πῶς ἔτσακίσετε τὸ ἀγγεῖομας.

Προσέξτε γὴν κλοπὴ ποῦ πάντα γίνετα

Σὲ περίσχη τέτοιες εἰς τὸ σπῆτι,
Ἄπὸ τῆς γειτωνίης τὲς γυναῖκολες,
Κι' ἄλλους ἴσως ἀκόμη παρεμβάτες,
Ὅποῦ ἀκάλεσοί τότε συμμαζώνονται

Στὸ σκοτισμένο σπῆτι, μὲ τὴν πρόρρητη
Πῶς νὰ συλληπηθοῦνε, ἢ νὰ βοηθήσουνε

Καὶ εὐνὸν ἴδιο καιρὸ κλεφτολογοῦνε.
Δὲν θέλω νὰν τὸ βγάλ'τε σερενάδα
Μὲ μουσικὴ, καθὼς τὸ συνηθοῦνε,
Νὰ κάμετε μ' ἔδατο πανηγύρι·
Τὸ φθάνει ἡ δυστυχία τοῦ θανάτου μου.
Παρακαλῶ νὰ μὴν τὸ ταμπουρλίσετε. (1)

Δὲν σᾶς θέλω νὰ ἴπατε ἀπάνουθέ του
Νὰ ἐκφωνήσετε λόγους νεκροσήμες·
Κατὰ ποῦ τώρα—πλέον συνηθῆται
Γιὰ ὅλους ὅσους σήμερα ἴπεθαίνουνε.

Ἵσά γιὰ νὰ δείξουν' πῶς κ' ἔδω ἐφαρμόζουνα
Τὰ ὀχλαγάπητα ἰσότης, ἀδελφότης.
Μὴ μὲ τέτοια βαρύνετε ὅσους ἴπανε
Νὰ συντροφέψουν' τὸ στερνὸ μου ἴγδυμα,
Ἄρκετᾶ βαρεμένοι ἀπὸ τὸ δρόμο.

Ἄραῦ ἡ νεκρολογία ἐκφωνήθηκα
Καὶ στοῦς χοντροειδέσερους χυδαίους,
Γιατὶ, ποῖς ξέρεῖ πῶς, κ' αὐτοὶ ἐπλουτήσανε,
Ἦ γιὰτὶ ὁ νεκρολόγος εἶχε χρῆμα
Νὰ μᾶς δείξη ἱκανότητα ἀπὸ τότε
Ἐχάσανε τὸν πρῶτα τοὺς σκοπῶ,

Κ' ἐνταυτῶ τὴν ἀξία τους. Δὲν εἶν' πλέον
Διακριτικὰ, τιμητικὰ προσφέματα
Ἵ τὴν ἐνθύμησι ἐνὸς διακεκριμένου.
Ἄλλὰ εἶν' κ' αὐτὲς συνηθισμένο μέρος
Τῆς τελετῆς ἴσαν Εὐαγγέλιο, Ἀπόστολος,
Ἦ καθ' ἄλλο νεκρόσιμο θροπᾶρι·
Νεκρόσιμη προσθήκη, ποῦ νεκρόνει
Ἐκείνους ὅποῦ βιάζονται νὰ φύγουνε.

Σᾶς παραγγέλω ἀκόμη γιὰ τὸ σήμαμα·
Ἦ φοικώδης ἐκείνη διασκέδαση

Ἰῶν παιδιῶνε τοῦ δρόμου, νὰ μὴ γένη.
Μὴ βάλ'τε στὲς καμπάνες βρακαροῦδια
Νὰ ἐνοχλήσουν' τὸν κόσμον χωρὶς δίκη.

Ἄφιστ' ἐκεῖνα τ' ἄγρια, τὰ θάναυσα,
Ποῦ δὲν εὐφραίνου' τὸρα-πλέον κανένε,
Κι' ἄλους ἐξεναντίας ἀδημονοῦνε.

Μωροὶ ἀναχρονισμοὶ ποῦ βρασανίζουνε

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ Ὁλην τὴ σημερινὴ μας κοινωνία.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ (1) Ἄλλη φορὰ ἐταμπουρλίζανε τοὺς κακοῦργοις.

Καί δὲν τολμοῦμεν ὅμως νὰ μιλήσουμε
 Γιατί ἀκόμη δὲν ἔχουμε τὸ θάρρος
 Νὰ 'ποῦμ' ὅλοι «στὸ Διόλοο ἢ καμπάνες.»
 Μ' ἀπάνου σ' ὄλα τοῦτα ἐπιθυμῶ
 Καὶ παρακαλεστᾶ τὸ 'ξανκλέω,
 Ουμηθείγε—Ζητῶ ἀπὸ τὴν ἀγάπη σας,
 Τὸ λείψανό μου μὴν τὸ 'βγάλετε ἔξω
 Πολύ γρίγορα, κ' ἴσως κινδυνέψετε
 Νὰ μὲ χῶσ' τε κ' ἐμὲ μαζ' ἰ μ' ἐδαῦτο,
 (Καθὼς κάποτε τοῦτο συνεβαίνει,)
 Χόνοντες εἰς τὴ γῆ τὸν ἀνθρώπο σας.
 'Αφήσετέτο ἀλάνθαστο νὰ δόση
 Σημεῖο θανῆς, τὴ σάπιση, καὶ τότε,
 Μὰ τότε μόνον 'θγάλετο ὄχ τὸ σπῆτι.
 Τὸ σπῆτι ἐκεῖνο ποῦ γιὰ τόσους χρόνους
 Μ' ἐβάσταζε, μὲ ἠθέλησε, μὲ ἀγάπησε,
 'Μπορεῖ νὰ μὲ βαστάξη 'λίγο ἀκόμη,
 Νὰ βεβαιωθῆ νάμαι ἐντελῶς 'εγαλμένος
 Μέσαθε ἀπὸ τὸ λείψανο ποῦ ἀρίνω
 Χωρὶς νὰ κινδυνέψετε νὰ ῥίξετε
 Κ' ἐμὲ μ' ἐκεῖνο ἀντάμα μὲς' στὸν τάφο,
 'Ακόμη ζωντανόνε! νὰ συνέλθω,
 Καὶ στὴν ἀπορρη ἐκείνην ἀγωνία,
 Νὰ βλαστημῶ τὴ φύση, καὶ σὲς ὄλους.

A. Λ.

ΕΚ ΤΟΥ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ ΠΑΤΡΟΣ

(συνέχ. ὄρα προηγ. φυλλ.)

'Αγνοῶ ἀν ὄλοι οἱ πατέρες βλέπωσιν ἐν τοῖς τέκνοις αὐτῶν
 ὅ,τι βλέπω ἐν τῷ ἐμῷ ἤξεύρω ὅτι ὅσα τὸ θεωρῶ τόσα μᾶλλον
 θαυμάζω τὴν ἀπειρον ἐρασιμότητα τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἥτις μᾶς
 φαίνεται ὡς ἀμοιβὴ δοθεῖσα παρὰ τοῦ θεοῦ εἰς τὰς ἀδημονίας
 αἰετὰς φροντίδας ὅσας αὐτὴ μᾶς στοιχίζει. 'Εχει κινήσεις κεφα-
 κλῆ, ἐκφράσεις ἐκπλήξεως, ἀστραπᾶς μειδιήματος, χειρονομίας ἀστρα-
 πιαίας, θωπείας, ἀκκισμοῦς, μηδαμινότητος ἀνεκφράστους ἀποσπῶσα
 μοι κραυγὴν ἀγάπης—Μὴ μὲ προκαλῆς!—τῷ λέγω ἐνίοτε. Καὶ ἐν τῇ
 μαγευτικῇ ταύτῃ χάριτι χειρονομιῶν καὶ στάσεων, ἀπείρος ποικιλία
 συνδεῆς μεταμόρφωσις, μία ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐπιπληξίς. Μοὶ φαίνε-
 ται ὅτι κεκλεισμένος μετ' αὐτοῦ ἐντὸς μεμονωμένου τινὸς φρουρίου
 ἄνευ βιβλίων, ἄνευ ἐργασίας, μὲ μόνην τὴν φροντίδα τοῦ νὰ φιλάτῃ

τῷ αὐτῷ, οὐδὲ πρὸς στιγμὴν θὰ καταλαμβάνομην ὑπὸ ἀνίας.

'Αρχίζει, ὀμιλοῦν, νὰ συνδέη ^{**} δύο προτάσεις. Μεγάλῃ δι' ἐμὲ εἶ-
 ναι εὐχαριστήσις τὸ ν' ἀκολουθῶ μετὰ προσοχῆς τὴν ἐργώδη ἐξω-
 τερίκευσιν τοῦ λογισμοῦ του, νὰ βλέπω διὰ τίνων ξηνοτρόπων τε-
 χνασμάτων ἐκφράζει τὴν ἀπλουστέραν ἰδέαν, μὲ ὁποίας κωμικὰς
 τοῦ προσώπου συστολὰς προφέρει πᾶσαν νέαν λέξιν, πῶς σύρει καὶ δια-
 στρέφει καὶ ἐκθλίβει τὸ ἐξ εἰκοσιπέντε λέξεων μικρὸν κεφάλαιόν του·
 ὁποίας τερατώδεις σ-ρεβλώσεις, ὁποίας κολοσσιαίας γραμματικὰς
 σφαιριάσεις, ὁποία πελώρια καὶ ἀπίστευτα λάθη, ἐκφέρει ἐν ἀφι-
 λιστατάτῃ βεβαιότητι, ἀλλοίμονον δ' ἐνίοτε εἰς τὸν κατὰ πρόσωπον
 αὐτοῦ γελῶντα! Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν τῇ ἡλλοιωμένῃ καὶ ἡμαρτη-
 μένῃ τούτῳ γλωσσικῷ αὐτοῦ ἰδιώματι, μίαν ἡμέραν διορθῶναι μίαν λέ-
 ξιν, μίαν ἄλλην σχηματίζει ὀρθῶς φράσιν τινὰ, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον
 αἱ λέξεις τάσσονται κανονικῶς, τὰ δὲ δυσπρόφερτα σύμφωνα ἐκφέ-
 ρονται καθαρὰ καὶ ἡχηρὰ, μέχρις οὐ τὸ ὄργανον καταρτισθὲν καὶ
 ἐν ἀρμονίᾳ τεθὲν, θὰ δυνήθῃ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν συναυλίαν τῆς οἰ-
 κιακῆς συναναστροφῆς, τυχεῖαν μόνον παρήχησιν ἐνίοτε ἐποτελοῦν.

Παράδοξον, πρῶτον ἤδη σήμερον ^{**} τὸ σκέπτομαι! τὸ προσωπάκι
 τοῦτο, ἡ λεπτὴ αὐτὴ φωνούλα, ἡ ἀγγελικὴ αὐτὴ χάρις, ἡ φαιδρύνου-
 σα τώρα τὴν ζωὴν μου, μετὰ τινα ἔτη δὲν θὰ ὑπάρχωσι πλέον.
 Πᾶσα παρερχομένη ἡμέρα μοὶ κλέπτει τι ἐκ τοῦ ροδοπλάστου τούτου βρέ-
 φους. Μετὰ τινα ἔτη αὐτὸ θὰ ἔχη ἄλλο πρόσωπον, θὰ ὀμιλῇ μὲ ἄλλην
 φωνὴν, ἄλλως πῶς θὰ χειρονομή, καὶ ἐκ τοῦ σημερινοῦ πλάσματος
 θὰ μοὶ ἐναπολειφθῆ μόνον εἰκὼν τις καὶ ἀνάμνησίς τις. Τὸ σωμα-
 τάκι τοῦτο δὲν εἶναι ἡ μορφή διερχομένη ἐνώπιόν μου καὶ μέλ-
 λουσα νὰ ἐκλείψῃ. Παραλογῶ, ἀλλ' εἶναι σκέψις εἰς ἄκρον θλίβουσα με.

Δὲν ἐννοῶ πλέον, τώρα, πῶς ἠδυνήθην νὰ ζήσω ἐπὶ τοσοῦτον, σχε-
 δὸν εὐτυχῆς, ἐντὸς οὐκίας πάντοτε ἡρέμου—ὅπου ποτὲ δὲν ἦτο μία
 καρτέλα ἔξω τῆς θέσεως αὐτῆς,—ὅπου ποτὲ δὲν ἐθραύετο μία φιά-
 λη,—ὅπου ποτὲ δὲν προσέκοπτε τις ἐπὶ τινος ἀθύρματος, ὅπου δὲν
 κατεσκευάζοντό ποτε χάρτινοι πετεινοί,—ὅπου οὐδεὶς ποτε ἐφαινετο
 ὑπὸ τινα τρέπεζαν,—ὅπου πελώρια μόνον κλίνας ἦσαν,—ὅπου βρα-
 δέα καὶ βαρέα βήματα μόνον ἠκούοντο,—ὅπου σοβαρὰ φωναὶ ἠκούον-
 το λέγουσαι ἄνευ γραμματικῶν λαθῶν πράγματα πάντοτε λογικά.

Συχνάκις, βλέπων αὐτὸ οὕτω καλῶς ἐνδεδυμένον καὶ καλῶς τετραμ-
 μένον, μὲ σωρείαν ἀθυρμάτων ἐνώπιον αὐτοῦ, λέγω κατ' ἐμαυτόν.—

—Καὶ ἀν αἰφνιδια τῆς τύχης ἀνατροπὴ μὲ ἠνάγκαζε νὰ μὴ φέρωμαι
 αὐτῷ πρὸς αὐτό, τὸ αἷμά μου ὄλον ἀναταράσσεται βιαίως ἐν τῇ σκέψει
 μου ἀνορθοῦμαι! τὸ μέτωπόν μου ἀνυψοῦται καὶ ἡ ψυχὴ ὡς γί-
 γας ἀνορθοῦμαι! Ὄχι, παιδί μου, ποτέ! καὶ ἀν ἐκκοτον ἀθυρμά

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑὐΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑΝ
 ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ

σου δι' ἐργασίας δολοκλήρου νεκτός ὄφειλον ν' ἀγοράσω, ἂν ἕκαστον νέον φέρεμά σου διὰ μιᾶς τοῦ μετώπου μου ρυτίδος ὄφειλον νὰ ἐξοφλήσω, πᾶσον ἡμέραν σου εὐχάριστον διὰ πλοκάμου λευκῶν τῆς κεφαλῆς μου τριχῶν ἂν ὄφειλον νὰ πληρώσω, ἂν ὅπως διατηρήσω τὴν ροδόχρουν τοῦ προσώπου σου ὄψιν ἐμελλον νὰ θρασυίσω τὴν νοῦν καὶ τὸ σῶμά μου! Τί θὰ μ' ἐμελλον ἂν ὁ κόσμος θὰ ἐγέλα με τὸ ἰσχυρὸν πρόσωπόν μου καὶ τὸ τετραμμένον φέρεμά μου; Ἐγὼ θὰ σὲ ὠδήγουν εἰς περίπατον μαζῆ μου εἰς μεμονωμένον τι ἐξοχικὸν τι μέρος, καὶ θὰ ἔμενον ἐκεῖ ἵνα βλέπω τὸν ἥλιον δύνοντα θλίβω τὴν κεφαλὴν σου ἐπὶ τῆς καρδίας μου Ἄ! μὴ φοβοῦ! Μεταξὺ σοῦ καὶ τῆς πτωχείας εἶναι τὰ τριάκοντά μου ἔτη, ἢ ἀδάμαστος θέλητις καὶ αἱ ἄπειροι δυνάμεις τῆς κατατροχούσης με στοργῆς.

Σήμερον τὸ ἔλουσα ἐντὸς τεθραυσμένης λοπάδος, καὶ βλέπων ἀπὸ οὐτις δλόγυμον καὶ ὄραϊν στάζον ἐξ ὕδατος καὶ γελῶν, ἐσκηπτόμην.—Καὶ ὅμως τὰ πτωχὰ ταῦτα μικρὰ πλάσματα, ὃ πυρετός τὰ φθείρει, ἢ εὐλογία τὰ τυρλώνει, ἢ σπασμώδης βῆξ τὰ πιγίει ἢ γρύππη τὰ ἄγχει καὶ πρέπει νὰ τὰ βλέπη τις καθιστάμενα μελανὰ, σπειρωδοῦντα, ἀνατρέποντα τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων, ἐπικαλούμενα βοήθειαν διὰ τῶν ἠπελπιστικῶν κινήσεων τῶν μικρῶν χειρῶν τῶν, καὶ μένοντα ψυχρὰ καὶ μὲ τὰ μέλη ἀπεσκληρωμένα· πρέπει νὰ τὰ ἴδῃ τις κλειόμενα ἐντὸς κυτίου, ἐπαγόμενα τετυλιγμένα ἐντὸς μέλανος ὑφάσματος, καταβιβασζόμενα ἐντὸς λάκκου κοί καλυπτόμενα διὰ χώματος καὶ λίθων· καὶ ἔπειτα νὰ ἐπιστρέφῃ τις εἰς τὴν οἰκίαν σκεπτόμενος ὅτι μένουσιν ἐκεῖ μόνα ὑπὸ τὴν χιόνα, ἐν μέσῳ πεδίου πλήρους σκελετῶν· καὶ πάλιν εἰσερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν νὰ βλέπη πάλιν τὰ ἀθύρματά των καὶ τὰ φορέματά των, τὴν κοιτίδα κενὴν, κενὴν τὴν μικρὰν ἔδραν, κενὸν τὸ δωμάτιον, κενὸν τὸ σύμπαν, καὶ ἐν τῇ φρικῶδει ἐκείνῃ σιγῇ ν' ἀκούῃ ἀντηχοῦντας τοὺς γέλωτας τῶν παιδιῶν τῶν γειτόνων! *! ὅταν τοιοῦτόν τι συμβαίη, νομίζω ὅτι δύο τιμὰ ἐναπαλείπονται· ἢ νὰ συντρίψῃ τις τὸ κρανίον του κατὰ τοῦ τοίχου ἢ νὰ κλίνη τὸ γόνυ καὶ νὰ μένῃ αἰῶνίως μὲ τὸ μέτωπον καρφωμένον ἐπὶ τῆς κοιτίδος.

Ἄφ' οὗτου ἡ ζωὴ μου συνεδέθη μὲ τὸ πλῆγμα τοῦτο ἢ σκέψις τοῦ θανάτου δὲν μοὶ ἐμπνέει τρόμον ἢ δὲν μὲ λυπεῖ πλέον εἰμὰ καθ' ὃσον συνδέεται μετὰ τῆς εἰς τὸ μέλλον αὐτοῦ ἀφορώσης. Ἄλλ' ἐὰν ὑπὲρ τῆς ζωῆς αὐτοῦ ὄφειλον νὰ θυσιάσω τὴν ζωὴν μου, ἐὰν βέβαιος ἔην ὅτι θὰ σώσω αὐτὸ ὄφειλον τὸ σῶμά μου ὡς ἀσπίδα νὰ θέσω πρὸ αὐτοῦ, καὶ νὰ τὸ ὑπερασπίσω χωρὶς νὰ ὑπερασπίσω ἑμαυτὸν, ἀκίνητος μὲ ἐκεῖνα εἰς τὰς ἀγκάλας μου, καὶ δεκά δολοφόνους εἰς τὰ νῶτά μου, ὡς φρίττω ὑπὸ ἀγνώστου τινὸς ἀγρίας καὶ ὑπερφάνου ἢ δυπαθείας ἐπὶ τῇ σκέψει ταυτῇ· πιστεύω δὲ, καθ' ἂν νομίζω, ὅτι θὰ ἔφρινον διάτρητον ὑπὸ πληγῶν ἐγχειριδίων νὰ μοὶ κατασείσωσι τὸ

σῶμά μου, καλύπτων διὰ φιλημάτων τὴν κεφαλὴν του, χωρὶς ν' ἀνοίξω τὸ στόμα νὰ φωνάξω:—Ἐλεος!—καὶ χωρὶς νὰ χύσω ἐν δάκρυ διὰ τὴν εἰμασμένην μου.

Σήμερον τὸ πρῶτ', μεταξὺ τῶν ἄλλων παραδόξων ἰδεῶν του, ἀνεκάλυψα ὅτι πιστεύει ὅτι αἱ ἄνθρωποι εἶναι κατεσκευασμένοι ἐκ ξύλου, καίτοι δὲ τῷ εἶπον...—Ἐδῶ διακόπτεται ἐκ τῆς πτώσεως ἐλαστικῆς σφαιρῆς ἣτις ἀνέτρεψε τὸ μελανοδοχεῖον.

(Τέλος)

[De-Amicis.]

Γ. Κ. ΣΦΗΚΑΣ

ΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

Ἄδικα λέω γομάρη τὸν Κωστῆ
Ποῦ ὅταν μὲ βλέπει μὲ πισοπλατίζει·
Ἀπεναντίας ὁ τίτλος τοῦ εὐγενῆ
Τοῦ πιάνει καὶ τοῦ ἀξίζει·
Ἐσύρει πῶς δὲν ἔμπορῶ ποτὲ νὰ ἰδῶ
Τὸ μούτρο του τ' ἀντιπαθητικὸ,
Καὶ ἂν μὲ ἰδῇ, εὐθὺς μοῦ τὸ γυρίζει.

Α. Μ.

ΤΟ ΕΥΡΗΜΑ

Ἰάννης εἶνε τυφλὸς ἐκ γενετῆς, πτωχὸς, πτωχότατος.
Ἐκάστην πρῶτην, κρατῶν λεπτὴν ἐκ κλάδου ράβδου, τὴν ὁποῖαν ὁ ἕδιος κατεσκεύασε, κατέρχεται βραδεὶ βήματι ἐκ τοῦ προαστείου Π... εἰς τὴν πόλιν.

Ἐρχεται, ὅπως σταματήσῃ εἰς δημόσιον δρόμον καὶ ἐκεῖ ζητήσῃ παρὰ τῶν διαβατῶν ἐλεημοσύνην.

—Νὰ εἶχα τὸ φῶς μου!...—καθ' ἑαυτὸν συχνὰ λέγει.

Ἡμέραν τινα κατήρχετο τὸν συνήθη δρόμον του.

Ἐσταμάτησε τὸ ἀμφίβολον καὶ διστάζον αὐτοῦ βῆμα, προσκρούσας εἰς τι ἀντικείμενον, ὥθησεν αὐτὸ διὰ τῆς ράβδου του, προέτεινε τὸν ἕνα πόδα, ἐπάτησε σταθερῶς, εἶτα τὸν ἄλλον καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του.

—Νὰ εἶχα τὸ φῶς μου!... εἶπε καθ' ἑαυτὸν.

Καὶ προχωρῶν ἔφθασε παρὰ τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως εἰς τὴν συνήθη αὐτῷ πρὸς ἐλεημοσύνην θέσιν καὶ ἐκεῖ ἐστάθη.

ἸΑΚΩΒΑΤΕΛΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ἈΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

Ἐρριψεν ἐπὶ τοῦ δίσκου τοῦ Γιάννη ἓν δίλεπτον καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του.

—Ὁ Θεὸς νὰ ᾿ς τὸ δῶτῃ πεντάδιπλο—εἶπεν ὁ Γιάννης εὐχόμενος τὸν χωρικόν.

Φθάσας ὁ χωρικός εἰς τὸ μέρος, ἔνθα ὁ Γιάννης πρὸ ὀλίγου εἶχε προσκρούσει, παρετήρησε τὸ ἀντικείμενον αὐτὸ ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ Γιάννης διὰ τῆς ράβδου του ᾔθησεν, ἐκυψεν, ἐσήκωσεν αὐτὸ, τὸ ἤνοιξε καὶ παρετήρησεν.

Ἦτο βαλάντιον πλήρες χαλκίνων νομισμάτων καὶ εἰς τι αὐτοῦ διαμέρισμα ἓν ἑκατόδραχμον.

Ἐβλεπεν αὐτὸ εἰς τὸ θυλάκιόν του καὶ ἔμπλεως χαρᾶς ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του.

Σ υ μ π έ ρ α σ μ α

Ἐῦρεν ἀληθεῖς τὰς λέξεις τοῦ διδασκάλου του, ὅστις πολλάκις τῷ ἔλεγεν ὅτι ἀπρωθοῦμεν τὴν εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν ἔχομεν εἰς τὰς χεῖράς μας καὶ ὅτι ἡ ἐλεημοσύνη ἀμειβεται θάσσον ἢ βράδιον,

Ὅ σ κ.

ΠΩΣ ΘΑ ΜΟΥ ΦΑΝῆ.

Ὅπως τ' ἀθῶος τοῦ Κριτοῦ
Δίνει χαρὰ μεγάλη
Σ' ἐκεῖνον ὅπου καρτερεῖ
Νὰ χάσῃ τὸ κεφάλι.

Ὅπως τὸ Δεῦτε τοῦ Χριστοῦ
Θὰ χύσῃ εὐφροσύνη
Εἰς τὴν δεξιὰ του τὴ μεριά
Εκεῖ ποῦ θὰ μᾶς κρίνῃ.

Ἔτσι σ' ἐμὲ θε νὰ φανῆ,
Ροδοκρινόπλαστή μου,
Ν' ἀκούσω ἀπὸ τὰ χεῖλη σου
Τὸ, Σὲ ἀγαπῶ ψυχὴ μου.

Β. Σ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑ

Ἐὸ πρῶτόν μου τρὺς ὄρκους σου πάντοτε συνοδεύει,
Ἐπὸ πέλαγος τὸ δεῦτερον ὁ θέλων ἄς γυρεύῃ,
Ἄν δὲ ὀξύτονον γενῆ, εὐθύς σὲ φαρμακεύει.
Χωρὶς τὸ ὄλον μου ποτὲ ἔτος δὲν συμπληροῦται,
Κατ' ἔτος δὲ διηνεκῶς αὐτὸ θ' ἀνανεοῦται.

IL SUIT UN SUPPLÉMENT
ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ